Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. I. Barbacaru)
Dosarul nr. 3a-350/24 (2-22071210-02-3a-15032024)

D E C I Z I E

19 martie 2025 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru

Completul de Contencios Administrativ în componența:

Preşedintele completului, judecătorul	Sîrbu Victoria
Judecătorii	Braga Angela și Cașcaval Andrei
Grefier	Negrei Corina

examinând în ședință publică, apelul declarat de Mașaev Denislam împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 13 decembrie 2023, adoptată în cauza de contencios administrativ la acțiunea înaintată de Mașaev Denislam către Autoritatea Națională de Integritate, cu privire la obligarea retragerii actului administrativ,

C O N S T A T Ă :

Pretențiile reclamantului:

La 20 mai 2022 Mașaev Denislam s-a adresat cu o acțiune în contencios administrativ către Autoritatea Națională de Integritate, cu privire la obligarea retragerii actului administrativ.

În motivarea acțiunii depuse a indicat că, în privinţa lui Maşaev Denislam ***** de către Autoritatea Naţională de Integritate a Republicii Moldova a fost emis Actul de constatare nr.92/18 din 02.03.2022.

La 12.04.2022, Maşaev Denislam a depus o cerere prin care a fost solicitată retragerea Actului de constatare nr. 92/18 din 02.03.2022.

Ulterior, la 10.05.2022 a primit la poşta electronică răspunsul ANI nr. 07/M-298/22 din 06.05.2022 la cererea menţionată, prin care cererea a fost neîntemeiat respinsă.

Avînd în vedere prevederile actului menţionat, acesta este un act administrativ individual defavorabil, în ceea ce priveşte lezarea dreptului la funcţie publică, dreptul de proprietate, examinarea în termen rezonabil şi prezumţia

nevinovăţiei, fapt ce reclamă retragerea acestuia, avînd în vedere caracterul ilegal şi neîntemeiat al acestuia din următoarele considerente.

Actul administrativ contestat, precum şi actul de constatare menţionat supra este afectat de multiple vicii substanţiale de drept material şi procedural.

Citează reclamantul în acest context prevederile art. 32 alin. (1) Legea cu privire la Autoritatea Naţională de Integritate. Iar în acest sens, legiuitorul stabileşte expres sintagma „durata exercitării funcţiilor publice" în norma prenotată, care urmează a fi interpretată în fiecare caz concret ca perioada (intervalul de timp) efectivă de aflare într-o funcţie publică, care demarează cu debutul carierei în funcţie publică şi data pornirii procedurii administrative de control al averilor şi intereselor personale.

Astfel, în speţă, inclusiv conform materialelor dosarului administrativ (Vol.I f.d. 38), Maşaev Denislam a început cariera în serviciu public la data de 06.02.2007, conform ordinului de numire în funcţie nr. 12EF din aceeaşi dată (Vol.I f.d. 35), fapt care se confirmă inclusiv prin faptul scrisorii Autorităţii Naţionale de Integritate, care a solicitat de la toate băncile comerciale din Republica Moldova a informaţiei cu privire la conturile bancare începînd cu data de 01.01.2007 (Vol. II, f.d. 31).

Însă, în calitate de subiect al declarării averii şi intereselor personale, Maşaev Denislam ***** devine prin efectul amendării Legii nr. 1264/2002 privind declararea şi controlul veniturilor şi al proprietăţii persoanelor cu funcţii de demnitate publică, judecătorilor, procurorilor, funcţionarilor publici şi a unor persoane cu funcţie de conducere prin Legea nr. 181 din 19.12.2011 pentru modificarea şi completarea unor acte legislative (în vigoare de la 01.03.2012 - M.O. nr. 1-6 art. 04).

Prin urmare, legea materială care reglementa procedura de efectuare a controlului veniturilor şi proprietăţii în raport cu Maşaev Denislam a fost Legea nr. 1264/2002, care a fost abrogată la 01.08.2016, odată cu intrarea în vigoare a Legii Nr. 133 din 17.06.2016 privind declararea averii şi a intereselor personale.

Reieşind din acestea, efectuarea controalelor a fost reglementată de Legea nr. 1264/2002, or în temeiul art.22 din Constituţie, nimeni nu va fi condamnat pentru acţiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos.

De asemenea, în viziunea reclamantului, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decît cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.

În acelaşi sens, conform art.73 al Legii 100/22.12.2017 cu privire la actele normative, actul normativ produce efecte doar cît este în vigoare şi, de regulă, nu poate fi retroactiv sau ultraactiv. Au efect retroactiv doar actele normative, prin care se stabilesc sancţiuni mai blînde. Actele normative pot ultraactiva, în mod excepţional, dacă acest lucru este prevăzut expres de noul act normativ.

Reieşind din faptul că în legea Legea nr. 132 din 17.06.2016 cu privire la Autoritatea Naţională de Integritate nu prevede caracterul ultraactiv al Legii nr.1264/2002, conchide asupra faptului că perioada supusă verificării a fost stabilită eronat de către inspectorul de integritate şi sub aspectul reglementării întregii perioade de Legea nr. 132 din 17.06.2016.

Potrivit prevederilor art. 11 „Controlul veniturilor şi al proprietăţii" din Legea nr. 1264/2002 (abrogată la 01.08.2016) era reglementată procedura de efectuare a controlului veniturilor şi proprietăţii. În conformitate cu prevederile alin. (5) art. 11 din legea menţionată, era prevăzut că termenul de prescripţie pentru verificarea declaraţiilor nu poate depăşi un an de la primirea acestora de către Comisia Naţională de Integritate.

Termenul de prescripţie (un an) stabilit de art. 11 alin. (5) din Legea nr. 1264/2002 (abrogată la 01.08.2016) începe la data primirii de către Comisia Naţională de Integritate a declaraţiei cu privire la venituri şi proprietate.

Astfel, conform prevederilor Legii nr. 1264/2002 (abrogată la 01.08.2016), prescripţia extinctivă în materia controlului veniturilor şi proprietăţii este o cauză care conduce la încetarea răspunderii în temeiul prevederilor Legii nr.1264/2002, având ca efect conduita pasivă a autorităţii competente (Comisia Naţională de Integritate) de a realiza exercitarea dreptului de a efectua controlul veniturilor şi proprietăţii prin verificarea declaraţiilor.

Prescripţia reglementată de art. 11 alin. (5) din Legea nr. 1264/2002 (abrogată la 01.08.2016), sancţionează pasivitatea autorităţii competente (Comisia Naţională de Integritate) şi care conduce, drept consecinţă, la stingerea dreptului autorităţii competente (Comisia Naţională de Integritate) de a verifica declaraţiile şi a efectua controlul veniturilor şi proprietăţilor.

Astfel, conform aceloraşi prevederi, termenul pentru verificarea declaraţiei pentru anii 2014 şi 2015 (semnate în lunile februarie 2015 şi respectiv 2016) şi efectuarea controlului averii şi proprietăţii a expirat în luna februarie 2016 pentru declaraţia pe anul 2014 şi respectiv în luna februarie 2017 pentru declaraţia pe anul 2015.

Termenul prevăzut de art. 11 alin. (5) din Legea nr. 1264/2002 (abrogată la 01.08.2016) este aplicabil declaraţiilor pentru anii 2014 şi 2015, deoarece acest termen a început a curge la data depunerii declaraţiilor, dată la care Legea nr.1264/2002 era în vigoare.

În acest context este de remarcat că procedura de control a declaraţiei pentru anii 2014 şi 2015, inspectorul de integritate l-a efectuat în temeiul prevederilor Legii nr. 132/2016, act normativ intrat în vigoare la data de 01 august 2016, fără a examina şi fără a se expune la termenul de prescripţie reglementat de Legea nr.1264/2002.

În lumina art. 22 din Constituţie, prevederile Legii nr. 133/2016 şi Legii nr. 132/2016 sunt aplicabile începând cu data de 01.08.2016 şi doar declaraţiilor de avere depuse după data de 01.08.2016.

O interpretare în sensul dorit de inspectorul de integritate, respectiv recunoaşterea competenţelor de sancţionare în temeiul Legii 133/01.08.2016, fără limită în timp, este contrară principiului neretroactivităţii legii şi ca atare este ilegală.

Aşadar, sub acest aspect, procedând la verificarea declaraţiei şi efectuarea controlului averii şi proprietăţilor în baza declaraţilor pentru anii 2014 şi 2015, pe baza unui act normativ intrat în vigoare din 01.08.2016 inspectorul de integritate a realizat un control, cu încălcarea dispoziţiilor art.22 din Constituţie.

Codul administrativ la art. 30 statuează că autorităţile publice nu pot întreprinde măsuri cu efecte retroactive şi nu pot întreprinde măsuri care să afecteze situaţiile juridice definitive.

Menţionează reclamantul că, respectarea prevederilor Legii nr. 1264/2002 era obligatorie pentru persoana care depunea declaraţia, însă în acelaşi timp, erau obligatorii şi pentru autoritatea care efectua controlul declaraţiilor, averii şi proprietăţii, iar pasivitatea autorităţii nu poate fi pusă pe seama subiectului declarării.

În circumstanţele descrise, apare întrebarea firească cu privire la temeinicia şi legalitatea acţiunii unei autorităţi publice, în cazul în care aceasta aplică retroactiv Legea nr. 132/2016 şi ignoră prescripţiile imperative ale legii ignorate. Mai mult, inspectoratul de integritate interpretează excesiv defavorabil noţiunea de „vor putea fi utilizate”, din dispoziţia tranzitorie a art. 44 alin. (11) din norma menţionată şi expune verificării declaraţiile cu privire la venit şi proprietate depuse în perioada anilor 2014-2015.

Or, din speţă, rezultă că verificarea declaraţiilor nu putea fi efectuată ca urmare a iniţierii controlului la data de 02.07.2018 din motivul expirării termenului de prescripţie.

Per a contrario, utilizarea declaraţiilor menţionate nu presupune verificarea acestora ci folosirea datelor conţinute în aceste în vederea stabilirii veniturilor pentru anii precedenţi, în eventualitatea clarificării unor situaţii incerte, în caz contrar fiind imposibilă stabilirea tabloului obiectiv al veniturilor acumulate pe parcursul anilor menţionaţi. Raţionamentul este simplu, cum ar putea altfel explicată acumularea de surse financiare pe perioada de acţiune a legii abrogate (anii 2002-2016) pentru un eventual subiect al declarării, în scopul stabilirii soldului de mijloace financiare la o anumită perioadă de timp.

Din cele menţionate rezultă cu certitudine că inspectoratul de integritate a acţionat arbitrar, abuzînd de drept, în ceea ce priveşte depăşirea limitei temporale

de verificare a declaraţiilor dintr-o perioadă prescrisă procesului de control în speţă.

Prevederile art.44 alin.(12) al Legii nr. 133/2016, nu modifică prevederile art.11 alin.(5) al Legii nr.1264/2002, astfel nu modifică termenul de prescripţie de un an, deoarece prin aceste prevederi stabilesc doar faptul că declaraţiile depuse până la intrarea în vigoare a Legii nr. 133/2016, sunt valabile şi pot îi utilizate în cadrul procedurilor de control, însă nu şi verificate sau supuse controlului.

ANI, în virtutea expirării termenului de prescripţie, nu era în drept să efectueze controlul perioadei de pînă la 01.01.2016, ci doar poate utiliza datele din declaraţiile depuse până la data de 01.08.2016, pentru a stabili soldul declaraţiilor depuse după data de 01.08.2016.

Contrar prevederilor legale menţionate, inspectorul de integritate a efectuat controlul global a perioadei, fără a fi examinat soldul pe fiecare an în parte, în special la începutul perioadei.

Rezumînd cele expuse, în spiritul legii, controlul averii şi intereselor personale putea fi realizat începînd cu data de 01.08.2016, exclusiv în temeiul Legii nr. 132/2016 şi Legii nr. 133/2016, or chiar din procesul-verbal de iniţiere a controlului este indicată iniţierea controlului averii si intereselor personale, nu şi a controlului venitului şi a proprietăţii în temeiul Legii nr. 1264/2002.

În această ordine de idei, constatările inspectorului de integritate pentru perioada de pînă la data de 01.08.2016 sunt ilegale, fiind lipsite de temei legal (paginile 11-15 din Actul de constatare nr. 92/18).

Astfel, din interpretarea sistemică a normelor enunţate şi a noţiunii de „diferenţă substanţială”, este evident că controlul averii nu este un scop în sine în a constata această diferenţă, respectiv, realizarea discreţiei în scopul limitat menţionat, este contrară legii, purtînd un caracter arbitrar, ceea ce distorsionează obiectiv valorile cantitative ale averii lui Maşaev Denislam.

(ii) Analizând foaia a doua a actului de constatare, în coroborare cu pagina 18, compartimentul IV. Concluzii, consideră inexplicabilă pretinsa constatare de către inspectorul de integritate a includerii datelor incomplete a valorii autovehiculului de model ”Toyota Corolla” în declaraţiile de avere şi interese personale.

În contradictoriu cu pretinsa constatare indicată în actul de constatare contestat, este de menţionatat că declararea de către subiectul declarării a bunului mobil menţionat a fost realizată în strictă conformitate cu prevederile actelor normative în vigoare la momentul declarării, astfel face referire la art. 4 alin. (1) lit. b) Legea nr. 133/2016 privind declararea averii şi a intereselor personale.

Dobîndirea dreptului de proprietate asupra autovehiculului de model ”Toyota Corolla” a avut loc la data de 14.06.2016 în baza unui contract de vînzare-

cumpărare (Vol.III, f.d. 70), conform valorii contractuale de 10.000 lei MDL (zece mii lei).

Totodată, în conformitate cu prevederile pct. 13 lit. f) din Instrucţiunea privind modul de completare a declaraţiei de avere şi interese personale, aprobată prin Ordinul preşedintelui Autorităţii Naţionale de Integritate nr. 2 din 13 ianuarie 2017 (Monitorul Oficial 2017: nr. 50-59 art. 307, în vigoare din 17.02.2017), la Capitolul IV „BUNURI MOBILE ÎN ŢARĂ ŞI/SAU ÎN STRĂINĂTATE" se completează după cum urmează : „Valoarea bunului conform documentului care certifică proveniența" - se indică valoarea (costul) menţionată în documentul care certifică proveniența bunului mobil. În cazul în care bunul mobil a fost obţinut prin tranzacţii de vînzare-cumpărare (inclusiv prin procură) se indică valoarea contractuală.

În acelaşi timp, chiar în blancheta declaraţiei de avere şi interese personale. Anexa nr. 1 la Legea privind declararea averii şi a intereselor personale, în cîmpul respectiv este indicată „Valoarea bunului conform documentului care îi certifică proveniența". În condiţiile reglementate, nu-i este clar în ce mod urma să procedeze subiectul declarării, or în contractul de vînzare-cumpărare din 14.06.2016 (seria 0112238), întocmit pe blancheta tipizată de Agenţia Servicii Publice, este expres indicat preţul contractual de 10.000 lei (zece mii) MDL.

Astfel, din analiza celor menţionate este cert că Maşaev Denislam a declarat corespunzător valoarea autovehiculului de model "Toyota Corolla", dobîndit în anul 2016 în declaraţiile de avere şi interese personale.

(iii) Din Actul de constatare nr. 92/18 din 02.03.2022 şi Procesul-verbal de cercetare din 04.02.2022 rezultă că Maşaev Denislam *****, la data de 01.01.2014, deţinea în exclusivitate doar suma de 18.616,49 lei MDL pe contul de card salarial, neavînd nici un leu în numerar, ceea ce este contrară oricărei logici normale a lucrurilor, or este alogic şi contrar situaţiei de facto a invoca lipsa deţinerii de numerar, avînd în vedere invocarea de acelaşi inspector a banilor deţinuţi în numerar la data de 01.01.2016 în acelaşi act de constatare.

Contrar faptului expus în punctul de vedere din 28 februarie 2022 a faptului indicării eronate a diferenţei de – 7.018,33 lei MDL în tabelul de diferenţă şi lipsa oricăror mijloace financiare în numerar, care demonstrează că doar în perioada anului 2013 a fost extrasă suma de 264.750,00 lei MDL în numerar, cu utilizarea sumei de 250.000,00 lei MDL pentru deschiderea a două depozite bancare, din care rezultă cu certitudine că suma de 14.750,00 lei MDL a fost deţinută de Maşaev Denislam, inspectorul de integritate, pentru a camufla eroarea de calcul evidentă, exclude acest fapt din actul de constatare. Acest fapt a distorsionat evaluarea modificărilor patrimoniale ale subiectului declarării, avînd în vedere neluarea în calcul a sumei de bani extrasă în numerar doar în anul 2013.

Mai mult, potrivit confirmării nr. 19/8-530 din 28.03.2022 eliberate dlui Denislam Maşaev de către Inspectoratul General pentru Situaţii de Urgenţă, în perioada anului 2013, acesta a beneficiat de suma de 8.124,20 lei MDL în numerar din casierie. În acelaşi timp, este de menţionat că conform materialelor dosarului administrativ, Maşaev Denislam *****, în perioada 26.08.2011 – 01.04.2014 s-a aflat la studii peste hotare în baza contractului de studii nr. 135 din 25 august 2011. Drept consecinţă a efectelor contractului menţionat Maşaev Denislam a beneficiat de mijloace financiare în valută naţională în numerar în cuantum total de 26.677,59 lei MDL.

În altă ordine de idei, necătînd la faptul solicitării informaţiei bancare pentru perioada anilor 2007-2018, de către inspectorul de integritate a fost procesată informaţia doar pentru anii 2014-2017, distorsionând astfel obiectiv controlul realizat, or acesta a avut un efect al ruperii din context, care a şi condus la un rezultat eronat.

Din analiza materialelor dosarului administrativ, pentru anul 2007, Maşaev Denislam ***** a beneficiat de salariu net în valoare de 17.236,66 lei MDL şi o bursă de studii în valoare de 3.262,81. În acelaşi timp, în aceeaşi perioadă a anului 2007, de către acesta a fost extrasă suma de 21.957,48 lei MDL în numerar din conturile gestionate.

În anul 2008, acesta a primit salariu net în mărime de 23.157,00 lei MDL de la DSP Botanica şi bursă de studii – 4.319,1 lei MDL. În aceeaşi perioadă a anului 2008, de către acesta a fost extrasă suma de 21.600,00 lei MDL în numerar din conturile gestionate.

Pentru anul 2009, Maşaev Denislam a primit salariu net în mărime de 36.327,28 lei MDL de la locul de muncă de bază, iar de la Universitatea Tehnică de bursă în mărime de 6.478,65 lei MDL şi salariu în valoare de 612,84 lei MDL. Subsecvent, în perioada anului dat a fost extrasă suma de 32.600,00 lei MDL în numerar din conturile deţinute.

În ceea ce priveşte anul financiar 2010, Maşaev Denislam a primit salariu net în mărime de 40.362,44 lei MDL de la locul de muncă de bază, iar de la Universitatea Tehnică de bursă în mărime de 7.200,00 lei MDL şi salariu în valoare de 4.835,54 lei MDL. În perioada anului 2010, de către acesta a fost extrasă suma de 57.270.00 lei MDL în numerar din conturile gestionate.

În anul 2011, acesta a primit salariu net în mărime de 49.026,15 lei MDL de la Serviciul Protecţiei Civile şi Situaţiilor Excepţionale, de la Universitatea Tehnică de bursă în mărime de 720,00 lei MDL şi salariu în valoare de 6.945,51 lei MDL, iar de la ÎS „Incercom” salariu în valoare de 1.447,10 lei MDL în numerar. În aceeaşi perioadă a anului 2011, de către acesta a fost extrasă suma de 45.168,07 lei MDL în numerar din conturile deţinute, iar la data de 25 august a primit în numerar din casieria SPC şi SE 2075,12 lei MDL.

Pentru anul 2012, Maşaev Denislam a primit salariu net în mărime de 56.797,88 lei MDL de la locul de muncă de bază, în numerar fiind extrasă suma de 21.400 lei MDL, inclusiv suma de 8.009,39 lei MDL din casieria SPC şi SE.

În anul financiar 2013, suplimentar la cele indicate în procesul verbal de cercetare din 04.02.2022, Maşaev Denislam a obţinut în numerar suma de 8.124,2 lei MDL din casieria Serviciului PC şi SE (confirmarea se anexează).

Astfel, per total, în perioada anilor 2007-2013, perioadă ignorată de inspectorul de integritate, Maşaev Denislam a obţinut venit net în valoare totală de 335.038,15 lei MDL, în numerar fiind extrasă suma de 464.836,24 lei MDL, dintre care suma de 365.000 lei MDL a fost utilizată pentru alimentarea depozitelor bancare, în final acesta dispunând de suma de 124.276,24 lei MDL în numerar la data de 01.01.2014.

Avînd în vedere cele menţionate, doar din materialele dosarului administrativ, soldul lui Maşaev Denislam, fără a lua în calcul cele două depozite bancare de la Banca de Economii şi Banca Socială, constituia 124.276,24 lei MDL în numerar, fiind evidentă neglijenţa inspectorului de integritate, care indică 0 lei în numerar la data de 01.01.2014.

În acest fel inspectorul de integritate a încălcat prevederile art. 92 Codul administrativ. Potrivit normei art. 94 Codul administrativ, a solicitat expres să fie audiat de către inspectorul ce integritate, menţionând acest fapt în punctul de vedere la pagina 13, însă contrar prevederilor legale, acest lucru nu a fost realizat, ceea ce condiţionează legalitatea acţiunilor autorităţii publice menţionate.

Or, în speţă, dreptul participantului de a fi audiat este corelativ cu obligaţia autorităţii publice de a realiza această obligaţie onerativă impusă de lege. Din cele menţionate, Maşaev Denislam a solicitat audierea sa, adică a recurs la dreptul său procedural, acordat de norma de drept administrativ, însă obligaţia autorităţii nu a fost realizată. Iar în acest sens consideră că soluția legală este retragerea actului administrativ individual defavorabil.

Totodată, relevă că, soluţia inspectorului de integritate dacă utiliza (procesa) integral informaţia din dosarul administrativ urma a fi una de neconstatare al unei diferenţe substanţiale.

Din analiza cronologică a desfăşurării procedurii administrative de control al averii şi intereselor personale în adresa Maşaev Denislam este clară conduita ANI, se creează impresia că aceasta a aşteptat modificările operate la cadrul normativ relevant, pentru aplicarea în detrimentul drepturilor şi libertăţilor lui Maşaev Denislam, a unor prevederi legale în sens retroactiv.

Astfel, contrar faptului aplicării unor prevederi contrar dispoziţiilor prevăzute la art. 73 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, ANI aplică dispoziţiile intrate în vigoare la 29.10.2021 în situaţia cercetării de fapt a

unei situaţii din 2016, aplicînd unele reglementări de drept material, cu încălcare regulilor de neaplicare retroactivă a legii.

În această ordine de idei, în textul Actului de constatare se utilizează în acelaşi timp atît prevederile cu privire la data iniţierii controlului, în partea ce ţine de constatarea unei diferenţe substanţiale, cît şi prevederi intrate în vigoare în 2021, care modifică esenţial noţiunea menţionată în detrimentul legalităţii per general, cît şi în dezavantajul subiectului controlat.

În speţă, ANI face referire la prevederile art. 34 alin. (1) din Legea nr. 32/2016, care nu pot fi aplicate decît cu caracter retroactiv, ceea ce contravine principiilor legalităţii şi corectitudinii, or în speţă prevederile art. 34 alin. (1) în vigoare prevăd o reglementare distinctă. Astfel, reţinerea eronată de către inspectorul de integritate a prevederilor menţionate chiar şi după ce i-a fost prezentat punctul de vedere din care rezulta clar ilegalitatea şi inaplicabilitatea prevederilor invocate are drept consecinţă ilegalitatea actului de constatare contestat.

În acelaşi timp, o situaţie similară se atestă şi la pagina 19 din Actul de constatare aliniatul 3, de către aceeaşi persoană, prin acelaşi abuz de drept, se aplică în sens retroactiv unele prevederi inopozabile speţei şi subiectului controlului.

(iv) În partea dispozitivă a actului administrativ contestat, la pct. 5 şi 6, inspectorul de integritate decide asupra unor situaţii, care nu sînt reflectate în partea de constatare a actului de constatare. Astfel, acesta îşi arogă competenţa încadrării juridice a unor pretinse „suspiciuni” cu privire la săvîrşirea de către Maşaev Denislam a episoadelor infracţionale prevăzute la art. 352 alin. (2) şi 330^2 alin. (1) CP, fără a se limita la circumstanţele constatate.

Nu este clar care circumstanţe constatate, or din actul de constatare nu rezultă constatarea unei pretinse „suspiciuni”, precum și legătura părţii dispozitive a actului administrativ contestat cu conţinutul acestuia, acest fapt nefiind inclus în textul acestuia. Nu este specificat care anume declaraţie urmează a fi rectificată în prisma acestui act administrativ, or la pagina 18 din acesta, este indicată ambiguu includerea cu erori a datelor cu privire la conturile de depozit închise/deschise.

La acest capitol, face reclamantul referire la art. 119 alin. (1) Codul administrativ. Astfel, nu este clar care este certitudinea prevederilor dispozitive cu privire la rectificare declaraţiilor, fără a fi indicat cu suficientă certitudine care declaraţie şi pentru ce an financiar, or în speţă, inspectorul nu face nici o constatare expresă cu privire la care conturi de depozit au fost incluse cu erori, nefiind indicat care erori au fost admise, iar situaţia este incertă.

Din analiza celor menţionate, reieșind din art. 118 alin. (2) Codul administrativ, este lesne de înţeles, că actul de constatare nr.92/18 este vădit ilegal

în situaţia în care partea dispozitivă a acestuia nu este întemeiată şi nu coroborează cu partea de constatare a acestuia.

(vi) În pofida faptului invocării în cadrul punctului de vedere a faptelor care prezintă importanţă pentru procedura administrativă de control al averilor şi intereselor personale, în mod intempestiv, inexplicabil, cu o celeritate extraordinară, doar 1 zi, inspectorul de integritate a emis actul de constatare fără a recurge la administrarea de noi probe, la acest aspect fiind relevante prevederile art. 20 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 132/2016 și art. 87 alin. (1) Codul administrativ.

Cu privire la persoana dlui Severin Valeriu, trebuie de menţionat, că acesta nu a fost antrenat în procedura administrativă de control a averii, deşi declaraţiile pe care acesta le-ar putea da au fost invocate în punctul de vedere în calitate de mijloc de probă, însă contrar prevederilor art. 92 Cod administrativ, nu au fost luată în considerare.

În ceea ce priveşte persoana dlui Maşaev *****, în pofida faptului că acestuia i-au fost solicitate informaţii la data de 07.09.2021, chiar avînd toate datele de contact ale acestuia, inspectorul de integritate a ezitat să clarifice starea de fapt cu concursul acestuia.

În altă ordine de idei, din informaţia cu privire la tranzacţiile financiare oferite de BC „Fincombank” nu a fost oferită pentru perioada de la anul 2007-2011, în pofida faptului solicitării de informaţii începînd cu anul 2007. În acest caz, petentul a solicitat informaţia respectivă de la banca comercială, aceasta fiindu-i oferită la data de 31.03.2022.

Totodată, de la Banca comercială „Moldova Agroindbank”, Maşaev Denislam a obţinut informaţia cu privire la rulajul conturilor de cârd pentru perioada anilor 2005-2006.

În acelaşi timp, a fost solicitată revizuirea răspunsului ÎS „Incercom” nr. 59 din 12.05.2021 (Vol. I, f.d. 21), care a fost admis şi comunicat ANI la data de 29.03.2022. Totodată, a anexat Informaţia nr. 119 din 31.12.2011 emisă de ICSC „Incercom” cu privire la salariul achitat lui Maşaev Denislam pe perioada anului 2011.

(vii) În conformitate cu prevederile alin. (1) art. 143 din Codul administrativ, un act administrativ individual defavorabil ilegal poate fi retras în tot sau în parte cu efect pentru viitor sau trecut chiar şi după ce a devenit incontestabil.

Astfel, chiar şi în situaţia în care conform prevederilor legale nu este prevăzută instituţia cererii prealabile în faţa ANI cu privire la contestarea unui act de constatare, norma menţionată este aplicabilă în cazul prezentei cereri.

Prin sintagma „chiar şi după ce a devenit incontestabil” nu poate limita aplicarea reglementării indicate de către ANI doar din considerentele posibilităţii contestării unui act de constatare pe cale judiciară, or remediul menţionat are drept

scop repararea unei proceduri administrative viciate şi inutilitatea (ineficienta) unor procese judiciare.

Totodată, conform prevederilor art. 143 alin. (2) din acelaşi cod, aprecierea legalităţii sau ilegalităţii unui act administrativ individual se face în funcţie de situaţia la momentul emiterii lui, iar în cazul desfăşurării unei proceduri prealabile - de situaţia la momentul adoptării deciziei cu privire la cererea prealabilă.

Instituţia retragerii actelor administrative este o opţiune oferită de legiuitor autorităţilor publice emitente, nu şi instanţelor de judecată, aşa cum pretins este indicat în răspunsul contestat.

În ceea ce priveşte aprecierea legalităţii, Autoritatea Naţională de Integritate doar declină competenţa în adresa instanţei de judecată, fără a ţine cont de prevederile legale care instituie acest mecanism pentru eficientizarea procedurilor administrative şi evitarea încărcării excesive a instanţelor de judecată. Or răspunsul contestat este formal, nefiind motivat corespunzător, ceea ce şi condiţionează legalitatea acestuia.

Mai ales, că în speţă este inaplicabilă posibilitatea depunerii unei cereri prealabile în faţa autorităţii publice emitente, nefiind posibilă *apriori* soluţionarea prejudiciară a litigiului.

Faptul contestării Actului de constatare nr. 92/18 din 02 martie 2022 la Curtea ce Apel Chişinău în modul stabilit nu poate eluda autoritatea publică de la obligaţia examinării cererii de retragere a unui act administrativ individual în sensul art. 143 din Codul administrativ, or legiuitorul a instituit acest mecanism în exclusivitate pentru autorităţile emitente, nu şi instanţele de judecată.

Conform prevederilor art. 118 alin. (3) din Codul administrativ, motivarea completă este obligatorie, este parte integrantă a actului administrativ individual şi condiţionează legalitatea acestuia.

În acest sens, nici în răspunsul contestat, nici în actul de constatare, nici în alt nod nu a primit răspuns motivat la cele solicitate şi invocate în punctul de vedere, în textul actului administrativ ce reclamă retragerea nu se regăseşte nici mai mică remarcă cu privire la aprecierea poziţiei subiectului controlului.

În acelaşi timp, în subpct. 8) pagina 3 a actului de constatare lit. b)-j) sunt indicate bunuri imobile, care nu-i mai aparţin din anul 2010, în pofida faptului că informaţia oficială oferită de ASP este indicată menţiunea „stins”, acest fapt este inclus abuziv, or pretinsa „perioadă de referinţă” nu cuprinde anul 2010. Subsecvent, se atestă aceiaşi situaţie şi la subpct. 26-27, or materialele dosarului administrativ demonstrează contrariul.

Din considerentele enunţate este lesne de înţeles că Actul de constatare nr. 92/18 din 02 martie 2022, emis în privinţa lui Maşaev Denislam este ilegal şi neîntemeiat, care reclamă retragerea acestuia de Autoritatea Naţională de

Integritate, la acest aspect referindu-se reclamantul la prevederile art. art. 39 alin. (2), 206 alin. (1) lit. a), b), 224 alin. (1) lit. a), b) Codul administrativ.

Solicită reclamantul Mașaev Denislam, anularea răspunsului Autorităţii Naţionale de Integritate nr. 07/M- 298/22 din 06.05.2022 în adresa lui Maşaev Denislam, obligarea Autorităţii Naţionale de Integritate privind retragerea Actului de constatare nr. 92/18 din 02.03.2022, emis de Autoritatea Naţională de Integritate a Republicii Moldova în privinţa lui Maşaev Denislam.

Poziţia instanţei de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 13 decembrie 2023, s-a respins ca fiind neîntemeiată, acţiunea de contencios administrativ, înaintată de către Denislam Mașaev împotriva Autorității Naționale de Integritate a RM, cu privire la obligarea retragerii actului administrativ – Actul de constatare nr.92/18 din 02.03.2022.

Solicitarea apelantului:

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 14 decembrie 2023, Mașaev Denislam a declarat cerere de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 13 decembrie 2023, cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea reclamantului să fie admisă integral.

Termenul de declarare a apelului:

Potrivit art.232 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, apelul se depune la instanţa de judecată care a emis hotărîrea contestată în termen de 30 de zile de la pronunţarea dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu stabileşte un termen mai mic.

Motivarea apelului se prezintă la instanţa de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărîrii motivate.

Din materialele cauzei rezultă că, dispozitivul hotărârii instanţei de fond a fost pronunțat public la 13 decembrie 2023, apelul fiind declarat la 14 decembrie 2023, iar la 06 martie 2024, apelantul Mașaev Denislam a recepționat hotărârea motivată, la 04 aprilie 2024, a depus motivarea apelului, astfel Colegiul constată că, apelul nemotivat și apelul motivat au fost depuse în interiorul termenului legal.

Argumentele participanților la proces:

În motivarea cererii de apel a invocat apelantul argumente similare celor expuse în cererea de chemare în judecată din 20 mai 2022, indicând că circumstanţe importante pentru soluţionarea cauzei nu au fost constatate şi elucidate pe deplin. În pofida complexităţii cauzei şi a argumentelor invocate de reclamant în cererea de chemare în judecată (cu indicarea expresă a volumului şi a foilor de dosar), instanţa de judecată a omis să aprecieze probele administrate de autoritatea publică pîrîtă şi invocate de reclamant.

Relevă că, în hotărârea contestată nu se regăsesc careva indicii de apreciere a careva probe din cadrul procesului dedus judecăţii în ordine de apel, ceea ce în conferă un caracter lipsit de temeinicie. Astfel, instanţa de judecată nu a constatat

şi elucidat pe deplin circumstanţele importante pentru soluţionare cauzei deduse judecăţii, ceea ce condiţionează caracterul legal şi întemeiat al hotărârii contestate cu apel, reclamând casarea acesteia de către instanţa de apel.

Menționează că, normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat, făcând astfel referire la art. 143 alin. (1) Codul administrativ, or din interpretarea corectă a sintagmei „chiar şi” din norma indicată supra este lesne de înţeles că un act administrativ individual defavorabil ilegal poate fi retras şi la etapa controlului judiciar al legalităţii acestuia de către o instanţă de judecată.

Reiterează că, instituţia retragerii actelor administrative individuale defavorabile ilegale este legiferată din considerentele excluderii necesităţii controlului exclusiv judiciar al legalităţii acestora de către instanţele de judecată, dar şi de autorităţile publice emitente. Raţionamentul rezidă în posibilitatea reală ca un anumit act viciat să poată fi retras fără a supune unui efort necesar antrenarea instituţiei controlului judecătoresc, ceea ce este practic şi în spiritul integrării în comunitatea europeană, în acord cu sursa germană de inspiraţie a legiuitorului.

Susține că, instanţa de judecată a omis aplicarea normei indicate din considerentele faptului neafectării principiului *res judecata*, ceea ce nu poate fi relevant speţei din considerentele faptului că admiterea eventuală a acţiunii a avut drept scop efectul unei acţiuni în obligare, adică ca autoritatea publică pîrîtă să fie obligată în examinarea cererii reclamantului, or cea din urmă s-a eschivat de la exerciţiul solicitat prin invocarea faptului că actul propriu-zis se află la etapa controlului judiciar. Din considerentele expuse, instanţa de judecată nu a aplicat instituţia acordată de lege, confundând acţiunea în contencios administrativ cu o acţiune în revizuire.

Consideră că, argumentele instanţei de judecată cu referire la aplicarea Avizului nr. 11 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti sunt lipsite de conţinut de legalitate. Avizul menţionat nu poate fi apreciat în nici un caz ca un act normativ, în special, în scopul de a autolimita exercitarea deplină a controlului judecătoresc.

Exerciţiul realizat în speţă aducere atingere dreptului la un proces echitabil în acord cu dispoziţiile art. 6 din CEDO, având în vedere omiterea exercitării atribuţiilor pozitive de către o instanţă de judecată de la asigurarea protecţiei efective a drepturilor participanţilor la proces. Or, potrivit art. 219 alin. (1) Codul administrativ, instanţa de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declaraţiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanţi”.

Invocă că, aplicarea unei pretinse norme „europene” cu caracter de recomandare contravine celor reglementate în art. 12 alin. (1) din Codul administrativ, inclusiv şi Convenţiei pentru apărarea drepturilor omului şi a

libertăţilor fundamentale. Astfel, consideră necesară constatarea faptului nerespectării principiului legalităţii în hotărârea contestată, ceea ce reclamă casarea acesteia.

Declară că, norma art. 143 alin. (1) Codul administrativ a fost interpretată eronat în sens restrictiv a normei enunţate. Astfel, instanţa de judecată a omis să interpreteze aplicarea normei în varianta oferită de legiuitor, reieşind din coroborarea acesteia cu dispoziţiile alin. (2) din acelaşi articol. În viziunea instanţei de judecată, un act administrativ individual defavorabil ar putea fi retras doar în contextul unei eventuale ilegalităţi a acestuia, ceea ce ar fi lipsit de logică din considerentele prezumţiei de legalitate a actelor administrative şi imposibilitatea aprecierii legalităţii de către autoritatea publică emitentă.

Invocă că, *per a contrario*, legiuitorul a oferit un mecanism flexibil care să permită ca autorităţile publice să poată aprecia de sine stătător legalitatea unui act administrativ individual „în funcţie de situaţia la momentul emiterii”, având în vedere constatarea ulterioară a anumitor vicii de legalitate, inclusiv *ex oficio*.

Comunică că, în varianta oferită de instanţa de judecată, instituţia retragerii nu îşi are rostul în reglementarea oferită de legiuitor, or intenţia este ca nu doar instanţa de judecată să poată aprecia legalitatea prin intermediul controlului judiciar, dar şi însăşi autoritatea publică emitentă.

Opinează că, instanţa de judecată a interpretat eronat restrictiv dispoziţiile legale, contrar caracterului sistemic al Codului administrativ, precum şi al sistemului de drept, ceea ce a condus la lezarea dreptului apelantului la un proces echitabil.

Pe motivele expuse, solicită admiterea cererii de apel.

La 12 aprilie 2024, Autoritatea Națională de Integritate a depus referință asupra cererii de apel declarat de Mașaev Denislam.

Reprezentantul intimatului Autoritatea Națională de Integritate, Leah Vladimir în ședința instanței de apel nu a susținut cererea de apel, pledând pentru respingerea acesteia, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

Apelantul Mașaev Denislam în ședința instanței de apel nu s-a prezentat, deși a fost citat legal despre data, ora și locul examinării cauzei, prin urmare Completul în temeiul prevederilor art. 239 alin. (2) Codul administrativ a decis examinarea cauzei în lipsa intimatului și al terțului, în privința cărora a fost respectată procedura de citare legală.

Aprecierea instanţei de apel:

Potrivit art.195 Codul administrativ, procedura acţiunii în contenciosul administrativ se desfăşoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepţia art.169–171.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, examinînd cererea de apel, instanţa de apel adoptă una dintre următoarele decizii – respinge apelul.

Potrivit art.194 alin.(1) Cod administrativ, în procedura în prima instanță, în procedura de apel și în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătorești se soluționează din oficiu probleme de fapt și de drept.

În conformitate cu prevederile art.231 alin.(2) din Codul administrativ, pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

Potrivit art.219 alin.(1) – (3) din Codul administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces. Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.

În corespundere cu prevederile art.221 alin.(2) din Codul administrativ, pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

Prevederile art.220 alin.(1) Cod administrativ, stabilesc că, obținerea probelor în procedura contenciosului administrativ are loc conform art. 87–93.

Din conținutul art.93 din Codul administrativ, se stabilește sarcina probațiunii, potrivit căreia, fiecare participant probează faptele pe care își întemeiază pretenția. Prin derogare de la prevederile alin.(1), fiecare participant probează faptele atribuite exclusiv sferei sale. Reglementări suplimentare sau derogatorii sînt admisibile doar în baza prevederilor legale.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Astfel, instanţa de apel, verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii primei instanţe, constată că aceasta urmează a fi menţinută, ori concluziile primei instanţe, expuse în hotărâre, sunt în corespundere cu circumstanţele cauzei şi normele de drept material au fost aplicate corect.

Circumstanţele de fapt ale cauzei:

Din materialele cauzei se atestă că, în urma efectuării controlului în privința lui Mașaev Denislam, la 02.03.2022 Autoritatea Națională de Integritate a emis Actul de constatare nr. 92/18, prin care a decis:

1. Se constată că între averea dobândită și veniturile obținute de către dl Denislam Mașaev în timpul exercitării funcției publice în cadrul Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale/Inspectoratului General pentru Situații de Urgență al Ministerului Afacerilor Interne (anul 2016), există o diferență substanțială în mărime totală de 189.779,24 MDL.

2. Se asigură, în condițiile legii, demararea procedurilor necesare în vederea încasării în folosul statului a valorii averii nejustificate sau a confiscării acesteia în cuantumul diferenței substanțiale constatate.

3. Se sesizează, în condițiile legii, organul competent în vederea încetării raporturilor juridice de serviciu a dlui Denislam Mașaev în cadrul Inspectoratului General pentru Situații de Urgență al Ministerului Afacerilor Interne.

4. Se constată încălcarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale de către dl Denislam Mașaev, manifestată prin nedeclararea în modul corespunzător a averii, în circumstanțele descrise în prezentul act.

5. Se sesizează organul de urmărire penală în vederea pornirii urmăririi penale a dlui Denislam Mașaev, pe faptul suspiciunilor în săvârșirea episoadelor infracționale, prevăzute la art. 352^1 alin. (2) și 330^2 alin. (1) Cod penal, fără a se limita la circumstanțele constatate.

6. Se informează dl Denislam Mașaev despre obligația depunerii declarațiilor rectificate în termen de 30 de zile de la data rămânerii definitive a actul de constatare (f.d.47-66).

La 31.03.2022, Denislam Mașaev a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Autorității Naționale de Integritate, privind anularea Actului de constatare nr. 92/18 din 02.03.2022.

Prin hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2022, s-a respins ca neîntemeiată acțiunea înaintată de Denislam Mașaev împotriva Autorității Naționale de Integritate.

La12.04.2022, Denislam Mașaev s-a adresat cu cerere către Autoritatea Naţională de Integritate solicitând retragerea Actului de constatare nr. 92/18 din 02.03.2022 (f.d.32-43).

Autoritatea Naţională de Integritate a emis răspunsul nr. 07/M-298/22 din 06.05.2022, prin care a menționat că, nu identifică motive pentru a da curs solicitării privind retragerea actului administrativ individual defavorabil. Totodată, în condiţiile în care actul a fost contestat în instanța de judecată, asupra legalităţii acestuia se va pronunţa instanţa de judecată. (f.d.30)

Nefiind de acord cu răspunsul furnizat, la 20 mai 2022, reclamantul Mașaev Denislam a sesizat instanța de contencios administrativ cu cerințele deduse judecății.

Conform art. 17 Cod administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Conform art. 20 Cod administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acţiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanţele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Conform art. 39 Cod administrativ, (1) Controlul judecătoresc al activităţii administrative este garantat şi nu poate fi îngrădit. (2) Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanţei de judecată competente.

Conform art. 189 alin. (1) Cod administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ.

Conform art. 10 alin. (1) Cod administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziţie, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Conform art. 11 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, actele administrative individuale pot fi acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligaţii, sancţiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat.

Instanța de apel statuează că, actul administrativ individual – răspunsul ANI nr. 07/M-298/22 din 06.05.2022 – constituie act administrativ defavorabil reclamantului.

Iar din analiza actului administrativ contestat, reieșind din solicitările înaintate, se atestă că acțiunea dedusă judecății este una în obligare conform art.206 Cod administrativ.

Conform art. 208 alin. (1) Cod administrativ, până la înaintarea acţiunii în contencios administrativ se va respecta procedura prealabilă, cu excepţiile prevăzute de lege.

Conform art. 209 alin. (1) Cod administrativ, acţiunea în contestare şi acţiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la: b) data comunicării sau notificării

actului administrativ individual, dacă legea nu prevede procedura prealabilă. Prevederile art.165 alin.(1) referitoare la nesoluţionarea în termen se aplică corespunzător.

Completul judiciar atestă că, Mașaev Denislam este subiect de sesizare a instanței de contencios administrativ, a depus acțiunea în termen, iar acțiunea depusă nu este exceptată de la controlul judiciar, prin urmare, motive de inadmisibilitate a acțiunii în conformitate cu prevederile art. 207 alin. (2) din Codul administrativ, la caz nu sunt, din care motive, instanța de fond corect a considerat acțiunea admisibilă și a purces la examinarea pe fond a acesteia.

Fiind investită cu judecarea prezentei cauze, Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, prin hotărârea din 13 decembrie 2023 a respins acțiunea în contencios administrativ a reclamantului Mașaev Denislam.

Completul judiciar constată că, hotărîrea instanței de fond este întemeiată, a fost adoptată cu aprecierea corectă a probelor administrate și aplicarea justă a normelor de drept material și procedural, reieșind din următoarele motive.

Potrivit art. 32 Codul administrativ, (1) Procedura administrativă se structurează astfel încît participanţii să poată înţelege fiecare etapă a procedurii. Dacă este necesară contribuţia unui participant, acestuia i se comunică neîntîrziat, într-un limbaj clar şi uşor de înţeles, acţiunile care trebuie întreprinse.

(2) În condiţiile legii, autorităţile publice trebuie să asigure participarea neîngrădită la procedura administrativă a persoanelor interesate.

Conform art.119 Codul administrativ, (1) Conţinutul unui act administrativ individual trebuie să fie suficient de cert.

(2) Un act administrativ individual poate fi emis în scris, verbal sau prin comportament concludent. Forma actului administrativ individual este aleasă de autoritatea publică care emite actul administrativ în baza dreptului discreţionar corespunzător obligaţiilor sale.

(3) La cererea unui participant , actul administrativ individual emis verbal este confirmat în scris în termen de o săptămînă. Cererea se depune în decursul unei luni de la comunicarea actului administrativ.

(4) Autoritatea publică poate elibera o confirmare scrisă şi din oficiu.

În conformitate cu art.225 Codul administrativ, (1) Instanţa de judecată nu este competentă să se pronunţe asupra oportunităţii unui act administrativ.

(2) Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreţionar se limitează la faptul dacă autoritatea publică:

a) şi-a exercitat dreptul discreţionar;

b) a luat în considerare toate faptele relevante;

c) a respectat limitele legale ale dreptului discreţionar;

d) şi-a exercitat dreptul discreţionar conform scopului acordat prin lege.

În conformitate cu dispozițiile art. 143 Cod administrativ, (1) Un act administrativ individual ilegal defavorabil poate fi retras în tot sau în parte cu efect pentru viitor sau trecut chiar şi după ce a devenit incontestabil.

(2) Aprecierea legalităţii sau ilegalităţii unui act administrativ individual se face în funcţie de situaţia la momentul emiterii lui, iar în cazul desfăşurării unei proceduri prealabile – de situaţia la momentul adoptării deciziei cu privire la cererea prealabilă.

Completul specializat a reținut că, actul de constatare nr. 92/18 din 02.03.2022 a fost contestat de către Mașaev Denislam, iar în acest sens Curtea de Apel Chișinău prin hotărîrea din 27 octombrie 2022, a respins ca neîntemeiată acțiunea înaintată de Mașaev Denislam împotriva Autorității Naționale de Integritate.

La acest capitol, Completul urmează să evidențieze că la momentul depunerii de către Mașaev Denislam la adresa Autorității Naționale de Integritate al cererii cu privire la retragerea actului administrativ individual defavorabil – Actul de constatare nr. 92/18 din 02.03.2022, acesta era obiect al dezbaterilor judiciare, iar asupra legalității actului urmând a se expune instanța de judecată.

Prin urmare, corect a stabilit autoritatea publică că temeiuri cu privire la retragerea actului administrativ nu se atestă, iar instanța de apel nu urmează să rețină argumentele invocate de apelantul-reclamant cu privire la ilegalitatea actului administrativ contestat, dat fiind faptul că acestea au fost examinate în procesul de judecată examinat prin hotărîrea Curții de Apel Chişinău din 27 octombrie 2022, devenită irevocabilă.

Dealtfel, se va accentua asupra faptului că, la etapa examinării prezentei cauze în instanța de apel, hotărârea Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2022, adoptată în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Mașaev Denislam împotriva Autorității Naționale de Integritate cu privire la anularea Actului de constatare nr. 92/18 din 02 martie 2022, şi încasarea cheltuielilor de judecată, este una irevocabilă, or la acest aspect s-a expus Curtea Supremă de Justiție prin încheierea din 24 septembrie 2024.

În aceste condiții, instanța de apel a constatat că legalitatea actului administrativ a cărui retragere o solicită reclamantul a fost stabilită în mod irevocabil, cu toate că Autoritatea Națională de Integritate la momentul examinării cererii lui Mașaev Denislam nu a avut careva temeiuri legale de a retrage actul administrativ individual defavorabil.

Mai mult ca atât, apelantul omite faptul că la dispozițiile art. 143 alin. (1) Codul administrativ, legiuitorul operează cu sintagma „*poate*”, fapt ce acordă autorității publice emitente al actului administrativ puterea discreționară de a opta dintre mai multe soluții legale, acesta fiind exercitat în modul prevăzut de lege,

fiind în considerare toate faptele relevante cu respectarea limitelor legale ale dreptului discreționar și conform scopului acordat prin lege.

Totodată, în condițiile în care cererea de chemare în judecată cu privire la anularea Actului de constatare nr. 92/18 din 02 martie 2022 era pe rolul instanței de judecată, Autoritatea Națională de Integritate era în drept să respingă atare solicitare până la momentul în care asupra acesteia se va pronunța instanța de judecată, prin urmare instanța de apel apreciază ca fiind legal răspunsul ANI nr. 07/M-298/22 din 06.05.2022, iar pe parcurs, reieșind din caracterul irevocabil al hotărârii de judecată, argumentele reclamantului cu privire la ilegalitatea actului nu s-au confirmat, iar în acest context instanța de apel nu poate reveni asupra motivelor de ilegalitate al Actului de constatare nr. 92/18 din 02 martie 2022.

Potrivit art.140 Codul administrativ, un act administrativ individual obţine puterea lucrului decis atunci cînd nu mai poate fi contestat nici pe cale prealabilă, nici prin acţiune în instanţa de judecată competentă. Dacă un act administrativ individual are mai mulţi destinatari sau mai multe persoane sînt afectate de acesta, puterea lucrului decis poate surveni în momente diferite pentru fiecare din aceste persoane.

Astfel, solicitarea reclamantului cu privire la obligarea Autorității Naționale de Integritate cu privire la retragerea actului de constatare nr. 92/18 din 02 martie 2022, Completul o apreciază ca fiind neîntemeiată, or cerința în cauză de fapt neglijează principiului securităţii raporturilor juridice care presupune respectul faţă de principiul lucrului judecat şi care constituie încălcare a art.6 §1 al Convenţiei Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale.

În acest context, Colegiul civil relevă că unul din aspectele fundamentale ale preeminenţei dreptului este principiul securităţii raporturilor juridice, care cere, *inter alia*, ca atunci cînd instanţele judecătoreşti dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poate fi pusă în discuţie. Securitatea raporturilor juridice presupune respectarea principiului *res judicata*, adică principiul caracterului irevocabil al hotărîrilor judecătoreşti.

Acest principiu cere ca nici o parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărîri irevocabile şi obligatorii doar cu scopul de a obţine o reexaminare şi o nouă determinare a cauzei. Competenţa instanţelor de revizuire trebuie exercitată pentru a corecta erorile judiciare şi omisiunile justiţiei, dar nu pentru a efectua o nouă examinare. Revizuirea nu trebuie considerată un apel camuflat, iar simpla existenţă a două opinii diferite cu privire la aceeaşi chestiune nu este un temei de reexaminare. O derogare de la acest principiu este justificată doar atunci cînd este necesară, datorită unor circumstanţe esenţiale şi convingătoare (Brumărescu v. România, nr. 28342/95, § 61-62 şi Roşca v. Moldova, nr.6267/02, §24-25, Riabîh v. Rusia, § 52).

Colegiul menționează că, principiul enunțat exclude posibilitatea ca părţile, avînd scopul de a redeschide noi proceduri judiciare referitoare la aceeaşi problemă şi de a obţine o reanalizare a cauzei, respectiv o nouă hotărîre în privinţa sa, să transforme reexaminarea cauzei într-un control judiciar deghizat.

Conturat astfel, principiul securităţii juridice presupune ca statul să depună diligențe pentru a putea fi identificate procedurile judiciare conexe și să interzică redeschiderea unor noi proceduri judiciare referitoare la aceeaşi problemă.

Instanța de apel notează că, contrar normelor de drept care reglementează sarcina probațiunii în contencios administrativ conform art. 93 alin. (1) Cod administrativ, apelantul nu a adus careva probe în susținerea pretențiilor în instanța de apel, prin urmare, Completul judiciar concluzionează că instanța de fond just a aplicat normele legale relevante la circumstanțele speței, a dat apreciere completă obiectivă şi sub toate aspectele probelor, iar hotărîrea dată este legală şi întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor şi intereselor legitime ale participanţilor la proces.

Deasemenea, Completul judiciar mai consideră important de remarcat faptul că, apelantul utilizînd calea de atac, în limite legale nu a prezentat în instanța de apel probe, pe care nu a avut posibilitatea să le prezinte instanței de fond și care ar fi de natură să răstoarne concluziile expuse în hotărîrea contestată, iar esența alegațiilor din apel sunt similare celor expuse în fața primei instanțe, care au fost dezbătute și corect respinse.

Astfel, din considerentele menționate şi având în vedere că hotărârea primei instanţe este legală şi întemeiată, iar argumentele invocate de către apelant sunt nefondate şi combătute integral prin constatările expuse supra, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat de Mașaev Denislam şi a menţine hotărârea primei instanţe.

În conformitate cu prevederile art.240 alin.(1) lit. a) Cod administrativ, art. 389-390 CPC, Completul de contencios administrativ din cadrul Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru,

D E C I D E :

Apelul declarat de Mașaev Denislam, se respinge.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 13 decembrie 2023.

Decizia cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni.

Preşedintele şedinţei,

Judecătorul Sîrbu Victoria

Judecătorii Braga Angela

Cașcaval Andrei